
SYNTHESE

Budgettaire realisaties van de Gezamenlijke Overheid ¹

Het vorderingensaldo dat de Gezamenlijke Overheid in 2015 realiseerde bedroeg -2,6% bbp. Dit is een verbetering van 0,5 procentpunt bbp ten opzichte van het tekort dat in 2014 werd opgetekend (nl. -3,1% bbp) en betekent dat het vorderingensaldo terug onder de drempel voor het lanceren van een procedure bij buitensporige tekorten komt te liggen (nl. -3% bbp).

De verbetering van het nominaal saldo 2015 volgt uit een afname van de ratio van de primaire uitgaven (-0,6% bbp), welke sterker was dan de daling van de ontvangstenratio (-0,4% bbp), terwijl ook de rentelasten in 2015 verder afnamen (-0,3% bbp).

2015 wordt gekenmerkt door de inwerkingtreding van het budgettaire luik van de Zesde Staatshervorming. Dit heeft voor gevolg dat er belangrijke budgettaire verschuivingen plaatsvinden tussen verschillende componenten van de Gezamenlijke Overheid (nl. tussen Entiteit I en de Gemeenschappen en Gewesten). De bevoegdheden die aan de gemeenschappen werden overdragen situeren zich hoofdzakelijk binnen de sociale zekerheid (gezinsbijslag, gezondheidszorg, ouderenzorg) terwijl de bevoegdheid van de gewesten op vlak van werkgelegenheid werd uitgebreid. Daarnaast werden de gewesten ook verantwoordelijk voor bepaalde fiscale uitgaven (waaronder de belastingvermindering voor de enige en eigen woning) en een reeks kleinere bevoegdheden zoals grootstedenbeleid, etc.

¹ De resultaten, zowel van de Gezamenlijke Overheid als per entiteit, besproken in dit advies zijn gebaseerd op de voorlopige rekeningen van de overheid 2015 zoals gepubliceerd door het INR in april 2016. Deze resultaten kunnen wijzigen bij de publicatie van de definitieve overheidsrekeningen 2015 in september 2016 (of latere publicaties) omwille van de beschikbaarheid van recentere data of ingevolge methodologische aanpassingen die worden aangebracht (zoals bijvoorbeeld het geval was bij de overgang tussen het ESR 1995 en het ESR 2010).

Aan ontvangstenzijde werd naar aanleiding van de Zesde Staatshervorming de Bijzondere Financieringswet herzien. Enerzijds werden, voor wat betreft de nieuwe bevoegdheden, nieuwe dotaties voorzien terwijl anderzijds de bestaande financiering grondig werd hervormd. De gewesten kregen een uitbreiding van hun fiscale autonomie via opcentiemen op de personenbelasting (ter vervanging van de bestaande PB-dotatie) terwijl de nationale solidariteit werd ingeperkt. Bij de gemeenschappen werden zowel de bestaande btw- als PB-dotatie grondig herzien. Gegeven dat deze wijzigingen neutraal diende te zijn in het startjaar (2015) werd zowel voor de gemeenschappen als gewesten een overgangsmechanisme voorzien. Tot slot werd in de Bijzondere Financieringswet een bijdrage van de gemeenschappen en gewesten aan de sanering van de openbare financiën en kost van de vergrijzing geïntroduceerd.

Tabel 1
Belangrijkste budgettaire indicatoren voor de Gezamenlijke Overheid (in % bbp)

	2011	2012	2013	2014	2015	14-15	11-15
Ontvangsten (*)	48,4%	49,6%	50,6%	50,0%	49,6%	-0,4%	1,1%
Fiscale en parafiscale ontvangsten	43,5%	44,6%	45,4%	45,3%	45,0%	-0,2%	1,5%
Directe belastingen op de gezinnen (w.o. PB)	12,9%	13,1%	13,5%	13,4%	13,1%	-0,3%	0,2%
Directe belastingen op de vennootschappen (w.o. VenB)	2,9%	3,1%	3,2%	3,3%	3,5%	0,2%	0,6%
Indirecte belastingen	13,1%	13,4%	13,3%	13,3%	13,2%	-0,1%	0,2%
Werkelijke sociale premies	14,0%	14,2%	14,4%	14,3%	14,3%	0,0%	0,3%
Kapitaalbelastingen	0,7%	0,9%	1,0%	1,0%	0,9%	-0,1%	0,2%
Niet-fiscale ontvangsten, waaronder	4,9%	5,0%	5,1%	4,8%	4,5%	-0,2%	-0,4%
Inkomen uit vermogen	1,2%	1,2%	1,3%	1,0%	0,9%	-0,1%	-0,3%
Primaire uitgaven (*)	49,0%	50,2%	50,2%	49,9%	49,3%	-0,6%	0,3%
Bezoldigingen	10,0%	10,2%	10,3%	10,3%	10,3%	0,0%	0,2%
Sociale uitkeringen, waaronder	24,2%	24,8%	25,3%	25,3%	25,4%	0,1%	1,2%
Pensioenen	9,6%	9,9%	10,3%	10,3%	10,4%	0,1%	0,8%
Gezondheidszorg	6,7%	6,8%	6,9%	6,9%	6,9%	0,0%	0,3%
Werkloosheidsuitkeringen	1,7%	1,8%	1,8%	1,7%	1,5%	-0,2%	-0,3%
Brugpensioenen en loopbaanonderbrekingen	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,0%	0,0%
Kinderbijslag	1,5%	1,5%	1,6%	1,6%	1,5%	0,0%	0,0%
Ziekte- en invaliditeitsuitkering	1,5%	1,6%	1,7%	1,8%	1,8%	0,1%	0,3%
Overige	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,6%	0,1%	0,1%
Investerings	2,5%	2,6%	2,5%	2,5%	2,4%	0,0%	-0,1%
Overige	12,2%	12,7%	12,1%	11,8%	11,2%	-0,6%	-1,0%
Primair saldo	-0,5%	-0,6%	0,3%	0,1%	0,3%	0,2%	0,8%
Rentelasten	3,6%	3,6%	3,4%	3,2%	2,9%	-0,3%	-0,7%
Vorderingensaldo	-4,1%	-4,2%	-3,0%	-3,1%	-2,6%	0,5%	1,5%
Brutoschuld	102,3%	104,1%	105,2%	106,6%	106,1%	-0,5%	3,7%
Reëel bbp (% verandering)	1,8%	0,2%	0,0%	1,3%	1,4%	1,4%	0,7%
Nominaal bbp (% verandering)	3,8%	2,2%	1,3%	2,0%	2,2%	2,2%	1,9%

Bron: INR, overheidsrekeningen april 2016, berekeningen HRF.

(*) volgens HRF-definitie.

Noot: Wegens afrondingen kan het totaal van de rubrieken verschillen van de som van de verschillende bestanddelen.

De daling van de ontvangsten die in 2014 voor het eerst, sinds 2010, werd opgetekend, zet zich verder in 2015. De ontvangsten uit zowel de indirecte belastingen, kapitaalbelastingen als de directe belastingen daalden in 2015 ten opzichte van 2014. Deze daling was in het bijzonder uitgesproken voor wat betreft de personenbelasting (-0,3 procentpunt bbp). Dit was in hoofdzaak het gevolg van een daling van het loonaandeel (ten opzichte van het bbp) in 2015. Ondanks een toename in de werkgelegenheid daalde het loonaandeel immers door onder andere de niet-indexering van de lonen in 2015 (indexsprong) en zeer beperkte loonsverhogingen buiten de index. Daarenboven werd de daling van de personenbelasting versterkt door de eerste effecten van de tax shift, met name de verhoging van de forfaitaire beroepskosten. Een stijging van de ontvangsten uit de vennootschapsbelasting kon deze daling niet compenseren.

Ook de niet-fiscale ontvangsten namen in 2015 verder af (-0,2% bbp), nadat ze in 2014 reeds met 0,3 procentpunt bbp waren afgenomen. Het inkomen uit vermogen nam af onder meer doordat de premies ontvangen uit staatswaarborgen, welke in 2015 verder werden afgebouwd, lager uitvallen.

De primaire uitgaven blijven in 2015 de dalende trend, die in 2014 werd ingezet, verder zetten (-0,6% bbp). De ratio van de primaire uitgaven werd gunstig beïnvloed door het effect van de indexsprong. Het niet-indexeren van de lonen en sociale uitkeringen in geld in 2015 heeft er voor gezorgd dat de groei van deze uitgaven gemiddeld 1% lager was dan de groei die zou zijn opgetekend indien er geen indexsprong was. Ook het gestage herstel van de conjunctuur (afname van de output gap) heeft een gunstige invloed gehad op de ratio van de primaire uitgaven.

Deze dalende trend verbergt evenwel een tegenstelde evolutie bij de uitgaven. Enerzijds dalen de primaire uitgaven uitgezonderd de sociale uitkeringen met 0,6 procentpunt bbp. Deze daling is in hoofdzaak terug te vinden bij de kapitaaloverdrachten, de investeringssteun aan andere sectoren neemt af (onder meer als gevolg van de impact van het inperken van het belastingkrediet op energiebesparende investeringen). Verder wordt er ook een lichte afname, in % bbp, genoteerd bij intermediaire consumptie en overheidsinvesteringen. In het bijzonder bij de Lokale Overheden wordt een daling van de ratio investeringsuitgaven vastgesteld welke sterker was dan wat normaal zou verwachten in deze fase van de electorale cyclus.

Anderzijds werd de daling van de primaire uitgaven (excl. sociale uitkeringen) deels gecompenseerd door de stijging die, ondanks de indexsprong, wordt opgetekend bij de sociale uitkeringen (+0,1% bbp). De verschillende componenten zijn evenwel elk op een verschillende wijze geëvolueerd in 2015. De pensioenen en ziekte- en invaliditeitsuitkeringen namen verder toe in 2015 (elk +0,1% bbp), een gevolg van een toename van het aantal gerechtigden voornamelijk te kaderen in de context van de vergrijzing van de bevolking. Het aantal invaliditeitsuitkeringen nam daarenboven ook toe als gevolg van een verschuiving tussen sociale uitkeringsstelsels door maatregelen genomen op het niveau van de pensioenen en werkloosheidsuitkeringen. Ook de overige sociale uitkeringen namen met 0,1% bbp toe. Terwijl, dankzij een combinatie van gematigde economische groei in 2015, structurele hervormingen in de arbeidsmarkt en een lagere groei van de bevolking op beroepsactieve leeftijd, de werkloosheidsuitkeringen met 0,2 procentpunt bbp afnamen.

De schuldgraad nam in 2015 voor het eerst af sinds de start van de financieel-economische crisis in 2008 en bereikte een niveau van 106,1% bbp. Deze daling, ondanks een endogene schuldverhoging (sneeuwbal-effect) door de beperkte nominale groei, is te danken aan de exogene factoren die in 2015 globaal genomen een schuld verlagend effect hadden. In het bijzonder de terugbetaling van de resterende staatsteun door KBC aan de Vlaamse Gemeenschap (3 miljard euro, waarvan 1 miljard euro premie) heeft hiertoe bijgedragen.

Evaluatie binnen het Europees begrotingskader

België valt na het afsluiten van de procedure bij buitensporige tekorten onder het preventieve luik van het Stabiliteits- en Groeipact. Het doel van het preventieve luik is na te gaan of een lidstaat op een voldoende snel tempo convergeert naar haar middellange termijn doelstelling (MTO) en dit via een criterium voor de verbetering van het structureel saldo en een uitgavencriterium.

Op basis van de lentevooruitzichten (Spring Forecast) 2016 van de Europese Commissie zou het structureel saldo van België zich in 2015 met 0,2% bbp verbeterd hebben. De vereiste structurele verbetering voor 2015 bedroeg in principe 0,6% bbp. Ingevolge het invoeren van de flexibiliteitsclausule voor de extra uitgaven die volgden uit de asielcrisis werd deze vereiste verbetering bijgesteld naar 0,57% bbp². Voor wat betreft 2015 bestaat er dus een afwijking van 0,37% bbp ten opzichte van de vereiste verbetering, wat onder de grens van een significante afwijking valt (nl. 0,5% bbp). Over de periode 2014-2015 wordt een gemiddelde jaarlijkse afwijking vastgesteld van -0,5% bbp terwijl de drempelwaarde voor een significante afwijking slechts 0,25% bbp per jaar bedraagt indien wordt geëvalueerd op twee jaar.

Tabel 2
**Nominale en structurele budgettaire resultaten volgens de Europese Commissie -
toetsing aan preventief luik**

In % bbp	2014	2015	2014-2015
Nominaal vorderingensaldo	-3,1%	-2,6%	0,5%
(-) Cyclisch bestanddeel	-0,6%	-0,4%	0,2%
(-) eenmalige verrichtingen	0,3%	0,4%	0,1%
Structureel saldo	-2,8%	-2,6%	0,2%
CRITERIUM VEREISTE STRUCTURELE VERBETERING			
in % bbp	2014	2015	2-jarig gemiddelde
Gerealiseerde structurele verbetering (2014 freezing op SF 2015)*	-0,1%	0,2%	0,0%
Vereiste verbetering	0,5%	0,6%	0,6%
Vereiste verbetering inclusief flexibiliteitsclausule		0,57%	0,54%
Verskil ten opzichte van realisatie <i>p.m. drempelwaarde</i>	-0,63%	-0,37%	-0,50%
	0,50%	0,50%	0,25%
UITGAVENCRIERIUM			
% verandering, tenzij anders vermeld	2014	2015	2-jarig gemiddelde
Gerealiseerde uitgavengroei (2014 freezing op SF 2015)*	0,55%	-0,15%	0,20%
Maximaal toegestane uitgavengroei	0,17%	-0,03%	0,07%
Maximaal toegestane uitgavengroei inclusief flexibiliteit		0,03%	0,10%
Verskil (impact uitgedrukt in % bbp) <i>p.m. drempelwaarde</i>	-0,19%	0,09%	-0,05%
	0,50%	0,50%	0,25%

Bron: Europese Commissie (Spring Forecast 2015 en 2016).

² De Europese Commissie aanvaarde voor België in 2015 een meerkost als gevolg van de asielcrisis van 0,03% bbp.

* Conform de toepassing door de Europese Commissie worden de resultaten 2014 voor het respect van de criteria van het preventieve luik 'bevroren' op het resultaat 2014 dat volgt uit de Spring Forecast 2015 (en op welke basis de evaluatie 2014 heeft plaats gevonden).

De gecorrigeerde reële uitgaven³ moesten in principe in 2015 licht afnemen (benchmark: -0,03%) maar als rekening wordt gehouden met de flexibiliteitsclausule voor de asielcrisis wordt een lichte groei van 0,03% toegestaan. De gecorrigeerde reële uitgaven zijn in 2015 evenwel afgenomen met 0,15%. Uitgedrukt in percentage bbp werd bijgevolg een positieve marge vastgesteld van 0,09% ten opzichte van de toegestane uitgavengroei. De gemiddelde jaarlijkse afwijking over de periode 2014-2015 bedroeg -0,05% bbp, onder de drempel voor significante afwijking (0,25% bbp per jaar).

Uit bovenstaande blijkt dat voor 2015 de vereisten van het preventieve luik werden gerespecteerd. Voor wat betreft de periode 2014-2015 was de Europese Commissie van oordeel, na een globale evaluatie, dat de vastgestelde afwijking (in het bijzonder bij het structureel saldo) niet van significante aard was rekening houdend met de belangrijke terugval van de ontvangstenratio, ten opzichte van wat kon verwachten volgens de standaardelasticiteiten, die zowel in 2014 en 2015 werd opgetekend.

De Europese Commissie was ook van oordeel dat de regels van het corrigerend luik voor 2015 werden nageleefd. Het nominaal saldo (nl. -2,6% bbp) bevond zich onder de 3%-drempel en het schuld criterium werd na het in acht nemen van relevante factoren ook als nageleefd beschouwd. Deze relevante factoren waren onder meer de lage nominale groei (wat het respect van het schuld criterium bemoeilijkt), het naleven van het preventieve luik (geen significante afwijking van het aanpassingspad naar de MTO) en de doorgevoerde structurele hervormingen (vooral de pensioenhervorming en tax shift).

³ Het uitgavenaggregaat wordt enerzijds netto gedefinieerd door te corrigeren voor discretionaire maatregelen aan ontvangstenzijde en wordt anderzijds gezuiverd voor de economische cyclus (aftrek cyclische werkloosheidsuitgaven), investeringspieken en de financiering van uitgaven in het kader van EU-projecten die volledig worden gedekt door Europese fondsen.

Tabel 3
Naleving corrigerend luik

Tekortcriterium in 2015	
Vorderingsaldo	-2,6%
<i>p.m. drempelwaarde</i>	-3,0%
Schuld criterium in 2015	
Vereiste structurele verbetering (MLSA)	1,10%
Verschil met gerealiseerde structurele verbetering	-0,90%
<i>p.m. drempelwaarde</i>	-0,25%
Relevante factoren [Art 126(3)]	JA

Bron: Europese Commissie (Spring Forecast 2015), Rapport Art. 126(3) en eigen berekeningen.

Analyse binnen het Nationale begrotingskader

Rekening houdend met de evaluatie die gebeurt binnen het Europees begrotingskader heeft de Afdeling in haar principes betreffende haar evaluatieopdracht⁴ bepaald dat ze zich zal focussen, ook per subsector en per gemeenschap en gewest, op de gerealiseerde structurele verbetering. De twee elementen waarvoor het structureel saldo het nominale saldo corrigeert zijn echter niet *prima facie* te observeren. De correctie voor de cyclus hangt samen met een inschatting van het potentiële outputniveau van de Belgische economie en de gevoeligheid van het nominale saldo voor de conjunctuur (de zogenoemde cyclische coëfficiënt ϵ). Daarnaast houdt ook de classificatie van bepaalde begrotingsmaatregelen of andere factoren als éénmalig en/of tijdelijk een bepaalde keuze in. Bijgevolg dient steeds een zekere voorzichtigheid te worden ingebouwd bij de interpretatie van de structurele saldi als indicator van de aanpassingsinspanning.

Resultaat van de Gezamenlijke Overheid

De referentie-indicator weerhouden voor de Gezamenlijke Overheid is de door de Afdeling aanbevolen structurele verbetering voor 2015, namelijk 0,72 procentpunt bbp. Deze verbetering werd eveneens weerhouden in het Stabiliteitsprogramma 2015-2018 en zou dus de te realiseren doelstelling voor de Gezamenlijke Overheid geweest zijn in 2015. De referentie-indicator is ambitieuzer dan de vereiste verbetering die werd aanbevolen binnen het Europese begrotingskader, namelijk 0,6 procentpunt bbp.

⁴ Gepubliceerd in januari 2016.

Op basis van de output gap en eenmalige verrichtingen van het Federaal Planbureau ⁵ verbeterde het structureel saldo van de Gezamenlijke Overheid in 2015 met 0,27 procentpunt bbp. Ten opzichte van de referentie-indicator, met name 0,72 procentpunt bbp, wordt er dus een afwijking van 0,46 procentpunt genoteerd.

Indien, net zoals in het Europees begrotingskader, voor 2015 rekening wordt gehouden met de extra uitgaven in het kader van de asielcrisis (nl. 0,03% bbp) dan neemt de referentie-indicator af tot 0,69% bbp. Ten opzichte van deze 'flexibele' indicator blijkt de afwijking van de Gezamenlijke Overheid nog steeds 0,42% bbp bedragen.

De jaarlijkse gemiddelde gerealiseerde structurele verbetering over de periode 2014-2015 bedraagt 0,02% bbp, terwijl de gemiddelde aanbevolen verbetering 0,60% bbp bedroeg.

De geconstateerde afwijkingen, zowel voor 2015 als voor 2014-2015, zijn iets groter dan deze die werden vastgesteld op basis van gegevens beschikbaar bij de Europese Commissie. Dit is enerzijds te wijten aan een verschil in de raming van de éénmalige verrichtingen en de output gap tussen de Europese Commissie en het Federaal Planbureau. Anderzijds ligt ook de gemiddelde aanbevolen verbetering binnen het nationaal kader hoger dan die van de Commissie omwille van de ambitieuzere structurele verbetering weerhouden voor 2015 in het Stabiliteitsprogramma 2015-2018.

Tabel 4
Nominale en structurele budgettaire resultaten op basis van nationale gegevens

in % bbp	2014	2015	2014-2015
Nominaal vorderingensaldo	-3,1%	-2,6%	0,5%
(-) Cyclisch bestanddeel	-0,8%	-0,7%	0,2%
(-) eenmalige verrichtingen	0,3%	0,3%	0,0%
Structureel saldo	-2,5%	-2,3%	0,3%
	2014*	2015	2-jarig gemiddelde
Gerealiseerde structurele verbetering	-0,23%	0,27%	0,02%
Referentie-indicator: Vereiste verbetering volgens Stabiliteitsprogramma	0,51%	0,72%	0,62%
Verskil ten opzichte van realisatie	-0,74%	-0,46%	-0,60%

Bron: Eigen berekeningen op basis van het INR, Federaal Planbureau, Stabiliteitsprogramma 2015-2018 en HRF-advies juli 2015.

* Resultaten 2014 en referentie-indicator 2014 zoals besproken in het evaluatieadvies van juli 2015 conform principe bevrozing toegepast door de Europese Commissie voor de resultaten 2014.

⁵ De Economische Vooruitzichten 2016-2021 zoals gepubliceerd op 21 juni 2016.

Ondanks de verbetering die wordt genoteerd op het niveau van het nominaal saldo (0,5 procentpunt bbp), blijkt de structurele verbetering in 2015 relatief beperkt te zijn. De verbetering van het structureel saldo blijkt bovendien volledig te danken aan de verdere afname van de rentelasten in 2015. Het structurele primaire saldo verbeterde immers niet in 2015.

De gedetailleerde analyse van de ontvangsten en uitgaven in het advies bracht enkele elementen naar voor die de beperkte structurele verbetering opgetekend in 2015, alsook over de periode 2014-2015, verklaren. Net zoals in 2014, blijkt de terugval in de ontvangstenratio een belangrijke verklarende factor. Zo namen de niet-fiscale ontvangsten, in het bijzonder de premies voor staatswaarborgen, in 2015 verder af na een eerdere substantiële daling in 2014 (-0,3% bbp). Daarnaast werd de daling die in 2014 werd ingezet bij de fiscale en parafiscale ontvangsten in 2015 verder gezet. Dit volgt uit de verdere terugval van het loonaandeel in het bbp, onder meer een onrechtstreeks gevolg van de indexsprong, terwijl ook de ontvangsten uit de indirecte belastingen lager uitvielen door een verdere afname van de macro-economische belastbare basis. Deze negatieve structureffecten waren in 2015 evenwel iets minder uitgesproken dan in 2014 dankzij een toename genoteerd bij de vennootschapsbelasting (o.a. dankzij een stijging van de belastbare basis).

De analyse van de Afdeling sluit zich dus aan bij de conclusie van de Europese Commissie welke ook wees op de daling van de ontvangstenratio in de periode 2014-2015 ten opzichte van wat kan verwacht worden volgens de standaardelasticiteiten als verklarende factor voor de beperkte structurele verbetering in 2015 en het status quo over de periode 2014-2015.

Analyse per subsector en per gemeenschap en gewest

Het Samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 vereist van de Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid dat ze jaarlijks evalueert of de akkoordsluitende partijen hun doelstellingen, zoals overeengekomen op het Overlegcomité (art. 2, §4), hebben nageleefd (art. 4, §1) en om, in het geval van de niet-naleving, aan te duiden of de afwijking ten opzichte van de doelstelling al dan niet significant is (art. 4, §2). Indien door de Afdeling een significante afwijking wordt vastgesteld tussen de gerealiseerde begrotingsresultaten en de verbintenissen, wordt een automatisch correctiemechanisme gelanceerd.

Teneinde haar monitoringrol ten volle te kunnen uitvoeren, moet de Afdeling dus kunnen beschikken over doelstellingen per overheidsniveau in nominale en structurele termen die werden goedgekeurd door het Overlegcomité zoals vereist wordt door art. 2, §4 van het Samenwerkingsakkoord.

Het Overlegcomité van 29 april 2015 heeft echter slechts akte genomen van het Stabiliteitsprogramma 2015-2018 zoals ingediend bij de Europese Commissie en heeft dus geen doelstellingen per overheidsniveau vastgelegd conform art. 2, §4 van het Samenwerkingsakkoord. De Afdeling constateert verder dat het Overlegcomité tot op heden nog steeds geen akkoord heeft bereikt over bindende doelstellingen per overheidsniveau voor wat betreft 2015.

Bijgevolg kan de Afdeling haar monitoringrol, zoals voorzien in het Samenwerkingsakkoord, niet uitvoeren. Ingevolge het ontbreken van formeel goedgekeurde doelstellingen per overheidsniveau voor 2015 kan de Afdeling niet nagaan of deze doelstellingen werden nageleefd en of een of meerdere entiteiten al dan niet op significante wijze afwijken van hun doelstelling. De Afdeling heeft bijgevolg dan ook geen juridische basis, met name formeel goedgekeurde doelstellingen per overheidsniveau, die nodig is voor het lanceren van het correctiemechanisme in het geval van een significante afwijking.

De Afdeling heeft evenwel beslist, in continuïteit met vorige evaluatieadviezen, om per overheidsniveau een illustratieve oefening te maken. **De Afdeling wenst op te merken dat ze zich beperkt tot een vergelijking van de gerealiseerde structurele resultaten met de door haar weerhouden referentie-indicator voor 2015 en zich dus niet zal uitspreken over een eventuele significante aard van een afwijking.**

Voor wat betreft Entiteit I, het geheel van de gemeenschappen en gewesten en de Lokale Overheden heeft de Afdeling de door haar in maart 2015 aanbevolen structurele verbetering genomen als referentie-indicator. Deze aanbevolen structurele verbetering komt tevens overeen met het traject opgenomen in het eerste deel van het Stabiliteitsprogramma 2015-2018.

Per gemeenschap en gewest waren er, ingevolge het feit dat het Overlegcomité van 29 april 2015 slechts akte genomen van het Stabiliteitsprogramma 2015-2018, twee referentie-indicatoren mogelijk. Enerzijds de structurele verbetering die volgt uit het eerste deel van het Stabiliteitsprogramma 2015-2018 en welke overeenstemt met de structurele verbetering die werd aanbevolen door de Afdeling (maart 2015). Anderzijds de structurele verbetering die kan afgeleid worden uit de nominale doelstellingen voor 2015 die de gemeenschappen en gewesten zelf hebben gecommuniceerd en welke werden opgenomen in het tweede deel van het Stabiliteitsprogramma (nl. 3.5.3 Entiteit II).

Bij afwezigheid van officiële doelstellingen heeft de Afdeling er voor geopteerd de gerealiseerde structurele evolutie per gemeenschap en gewest met de beide referentie-indicatoren te vergelijken.

Het resultaat van de illustratieve oefening per overheidsniveau en de technische uitwerking kan worden teruggevonden in hoofdstuk 6 van onderhavig advies.

Tot slot wenst de Afdeling op te merken dat het Overlegcomité ook slechts akte heeft genomen van het Stabiliteitsprogramma 2016-2019 (opgesteld in april 2016). Bijgevolg ontbreken momenteel ook voor 2016 formeel goedgekeurde doelstellingen per overheidsniveau zoals vereist is door het Samenwerkingsakkoord (art. 2, §4). **De Afdeling dringt er bij de regeringen dan ook op aan dat er werk wordt gemaakt van een akkoord over doelstellingen 2016 zodat de Afdeling haar monitoringsopdracht zoals voorgeschreven door het Samenwerkingsakkoord kan uitvoeren.**